

Rapport

Datum: 27 april 2006

Rapportnummer: 2006/162

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht hem tijdens zijn aanhouding op 30 juni 2004 een vuistslag in zijn gezicht heeft gegeven en dat hij daarbij heeft geroepen dat hij hem zou doodmaken.

Voorts stelde de Nationale ombudsman - gezien het grote belang dat moet worden toegekend aan adequate interne klachtbehandeling - uit eigen beweging onderzoek in naar de volgende gedraging:

De beslissing van de korpsbeheerder van 13 december 2004 om de klacht van verzoeker niet in behandeling te nemen, omdat de strafrechter hierover op 20 oktober 2004 uitspraak heeft gedaan.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 30 juni 2004 werd verzoeker door een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht op heterdaad aangehouden op verdenking van brandstichting in een drietal woningen. De meervoudige kamer van de rechtbank te Utrecht veroordeelde verzoeker op 20 oktober 2004 onder andere voor die drie brandstichtingen. Tegen dat vonnis werd door verzoeker noch door de officier van justitie hoger beroep ingesteld, zodat het vonnis op 3 november 2004 onherroepelijk werd.
2. Verzoekers advocaat diende op 2 november 2004 namens verzoeker een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht over het bij de aanhouding door de politieambtenaar toegepaste geweld en een daarbij gemaakte opmerking. De korpsbeheerder deelde verzoekers advocaat op 13 december 2004 schriftelijk mee dat de klacht niet in behandeling kon worden genomen, daar de gedraging waartegen de klacht zich richt was behandeld en beoordeeld in de strafrechtelijke procedure. Verzoekers advocaat wendde zich vervolgens op 14 februari 2005 namens verzoeker tot de Nationale ombudsman met het verzoek een onderzoek in te stellen.

I Ten aanzien van de wijze van aanhouding

1. Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht hem tijdens zijn aanhouding op 30 juni 2004 een vuistslag in zijn gezicht heeft gegeven. Verzoeker heeft daarbij naar voren gebracht dat de politieambtenaar de vuistslag gaf nadat hij al op zijn buik op de grond was gewerkt en zijn arm al achter zijn rug was gebracht. Voorts klaagt verzoeker erover dat de politieambtenaar bij het geven van de vuistslag tegen hem heeft geroepen dat hij hem zou doodmaken.

2. De betrokken politieambtenaar deelde in reactie op de klacht mee dat hij verzoeker inderdaad een vuistslag in het gezicht had gegeven. Voor de reden daarvoor verwees hij naar de geweldsrapportage, het proces-verbaal en de klachtrapportage die ter zake zijn opgemaakt. Daarin verklaarde hij onder andere dat hij had geprobeerd om verzoeker, die tijdens zijn vlucht door hem was achterhaald, op de grond onder controle te krijgen, maar dat verzoeker daarbij fors tegenwerkte. Verzoeker had rukkende een duwende bewegingen met zijn armen gemaakt en zelfs de portofoon uit de zijn hand getrokken. Vervolgens had verzoeker hem bij zijn haren beetgepakt en daaraan getrokken. Daarop had hij verzoeker met zijn gebalde vuist een klap tegen de rechterkant van het gezicht gegeven. Dit met als doel een schrikreactie bij verzoeker op te wekken zodat hij zijn haar los zou laten. Nadat verzoeker zijn haar losliet, had hij verzoeker op zijn buik kunnen draaien en hem onder controle kunnen krijgen. Verder deelde de betrokken politieambtenaar in reactie op de klacht mee dat door hem niet was geroepen dat verzoeker zou worden gedood en dat dit volledig uit de lucht was gegrepen.

3. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Hij deelde in reactie op de klacht mee dat verzoeker zich aan zijn aanhouding had proberen te onttrekken, onder andere door zich los te worstelen, de portofoon van de politieambtenaar af te pakken en aan de haren van de politieambtenaar te trekken. Gelet daarop vond hij het door de politieambtenaar toegepaste geweld niet disproportioneel. Verder deelde de korpsbeheerder mee dat de politieambtenaar met klem had ontkend de woorden 'ik maak je dood', dan wel woorden van soortgelijke strekking te hebben gebezigd. Gelet daarop vond hij het niet aannemelijk dat de politieambtenaar verzoeker verbaal zou hebben bedreigd met de dood.

4. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid, Politiewet 1993 (zie Achtergrond, onder 2.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

5. In deze zaak staat vast dat de betrokken politieambtenaar verzoeker op heterdaad heeft aangehouden op verdenking van meervoudige brandstichting. Gezien het feit dat de rechtbank verzoeker daarvoor uiteindelijk heeft veroordeeld, staat ook vast dat die aanhouding terecht was en de politieambtenaar derhalve optrad in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening. In deze zaak lopen de lezingen van verzoeker en die van de politieambtenaar over de gang van zaken tijdens die aanhouding echter uiteen. Verzoeker heeft bij het indienen van zijn klacht namelijk naar voren gebracht dat de politieambtenaar hem een vuistslag in zijn gezicht heeft gegeven op het moment dat hij reeds op zijn buik lag met een arm al op de rug en dat de politieambtenaar daarbij tegen hem

heeft geroepen dat hij hem dood zou maken. De politieambtenaar heeft daarentegen verklaard dat op het moment dat hij de vuistslag gaf, verzoeker zich fors verzette tegen de aanhouding en daarbij aan zijn haren trok en verder met klem ontkend de door verzoeker gestelde opmerking te hebben gemaakt.

6. De Nationale ombudsman stelt in dit kader vast dat verzoeker tijdens zijn verhoor als verdachte niets over een door de politieambtenaar gemaakte opmerking heeft verteld. Voorst stelt de Nationale ombudsman vast dat verzoeker tijdens dat verhoor heeft verklaard dat hij bij zijn aanhouding wild aan het tegenwerken was met zijn armen, op een gegeven moment de portofoon uit de handen van de politieambtenaar sloeg en daarop voelde dat hij tegen zijn hoofd werd geslagen. Uit die verklaring valt op te maken dat verzoeker op het moment dat de vuistslag werd gegeven niet plat op zijn buik lag met een arm op de rug, maar zich wel degelijk fysiek tegen zijn aanhouding verzette. Gelet daarop en het feit dat verzoeker tijdens zijn verhoor als verdachte ook nog heeft verklaard dat hij 'knetter stoned' was en niet meer wist wat hij deed, acht de Nationale ombudsman de door de politieambtenaar gegeven verklaring over de gang van zaken tijdens de aanhouding aannemelijker dan de door verzoeker bij de indiening van zijn klacht naar voren gebrachte lezing.

7. De Nationale ombudsman gaat er in deze zaak derhalve van uit dat de politieambtenaar niet tegen verzoeker heeft geroepen dat hij hem dood zou maken. Op dit punt mist de klacht van verzoeker dan ook feitelijke grondslag. Verder gaat de Nationale ombudsman er in deze zaak van uit dat verzoeker zich op een gewelddadige wijze heeft verzet tegen de aanhouding en de politieambtenaar daarbij op een gegeven moment aan de haren heeft getrokken. Ten einde dat geweld te stoppen en het verzet te breken kon de politieambtenaar in redelijkheid besluiten om tegen verzoeker geweld te gebruiken. De keuze voor een slag in het gezicht vormt een uitzonderlijk directe vorm van geweld, die slechts wanneer daarvoor voldoende redenen zijn mag worden toegepast. Gelet op de omstandigheden van het geval is het echter aannemelijk dat de politieambtenaar in deze situatie niet anders kon dan verzoeker in het gezicht te slaan. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is dan ook geen sprake van een schending van verzoekers recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II Ten aanzien van de wijze van klachtbehandeling

1. De Nationale ombudsman heeft voorts uit eigen beweging onderzoek ingesteld naar de beslissing van de korpsbeheerder van 13 december 2004 om de klacht van verzoeker niet in behandeling te nemen, omdat de strafrechter hierover op 20 oktober 2004 uitspraak heeft gedaan.

2. De korpsbeheerder deelde in reactie daarop mee dat de klacht van verzoeker bij brief van 13 december 2004 niet-ontvankelijk was verklaard ingevolge artikel 10, eerste lid onder e, van de Klachtenregeling van de politie Utrecht 2004. Dat artikel kwam overeen met artikel 9:8, eerste lid onder e, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) hetgeen meebracht dat de klacht niet werd onderzocht aangezien deze was onderworpen aan het oordeel van een rechterlijke instantie. Bestudering van de Memorie van Toelichting inzake artikel 9:8 van de Awb deed de korpsbeheerder echter inzien dat de klacht van verzoeker ingevolge juncto 9:8, eerste lid onder f, van de Awb buiten behandeling had moeten worden gesteld, daar de beklagde gedraging deel uitmaakte van de strafrechtelijke vervolging jegens verzoeker waarover de strafrechter zijn oordeel had gegeven.

3. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit beginsel brengt in het algemeen met zich mee dat een bestuursorgaan uitvoering moet geven aan een bij de wet opgedragen taak op een wijze bij de wet voorzien.

4. In hoofdstuk 9 van de Awb zijn regels neergelegd voor de klachtbehandeling door bestuursorganen. Op grond van artikel 9:1 van de Awb heeft een ieder het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan (zie Achtergrond, onder 3.1.). Een gedraging van een persoon, werkzaam onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt daarbij overigens aangemerkt als een gedraging van het bestuursorgaan zelf. Het bestuursorgaan is verplicht de klacht in behandeling te nemen, tenzij een van de in artikel 9:8 van de Awb neergelegde situaties van toepassing is (zie Achtergrond, onder 3.2.).

5. Zo is een bestuursorgaan ingevolge artikel 9:8, eerste lid onder e, van de Awb niet gehouden een klacht te behandelen indien deze betrekking heeft op een gedraging die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest. Uit de Memorie van Toelichting op dat artikel valt op te maken dat het daarbij gaat om een procedure bij de burgerlijke rechter en niet om een procedure bij de strafrechter (zie Achtergrond, onder 4. en 5.). Gelet daarop heeft de korpsbeheerder bij brief van 13 december 2004 verzoekers klacht ten onrechte op grond van artikel 9:8 eerste lid onder e, van de Awb niet ontvankelijk verklaard.

6. Verder is een bestuursorgaan ingevolge artikel 9:8, eerste lid onder f, van de Awb niet verplicht een klacht te behandelen indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en ter zake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is. Uit de woorden "gaande is" kan logischerwijze worden opgemaakt dat de verplichting tot behandeling van de klacht herleeft zodra de opsporing en vervolging ten einde zijn of de strafrechter uitspraak heeft gedaan. Dit is een verschil met de in artikel 9:8, eerste lid onder e, van de Awb beschreven

situatie, volgens welke bepaling het bestuursorgaan ook na de uitspraak van de rechter niet verplicht is om de klacht te behandelen.

7. Overigens dient een bestuursorgaan de rechtsgronden waarop een rechterlijke uitspraak is gebaseerd te respecteren. Afhankelijk van de vraag hoe expliciet of impliciet de strafrechter in zijn uitspraak een oordeel heeft gegeven over de beklagde gedraging, brengt dit met zich dat het bestuursorgaan de klacht mogelijk als kennelijk ongegrond kan aanmerken. In dat geval kan het bestuursorgaan de klacht relatief snel en eenvoudig afhandelen, daar de in artikel 9:10 van de Awb neergelegde hoorplicht komt te vervallen (zie Achtergrond, onder 3.3.).

8. In deze zaak staat vast dat het vonnis van de rechtbank te Utrecht op 3 november 2004 onherroepelijk is geworden. Met het onherroepelijk worden van dat vonnis is ook een einde gekomen aan de strafrechtelijke vervolging van verzoeker. Dat betekent dat er vanaf 3 november 2004 dus geen vervolging van een strafbaar feit meer gaande was waarvan de gedraging waarover verzoeker klaagde deel uit maakte. Anders dan de korpsbeheerder thans meent, heeft hij de behandeling van verzoekers klacht dus ook niet op grond van artikel 9:8, eerste lid onder f, van de Awb achterwege kunnen laten. Verder blijkt uit het vonnis niet dat de rechtbank een expliciet oordeel heeft gegeven over verzoekers klacht over het door de politieambtenaar bij de aanhouding toegepaste geweld. Daar de veroordeling van verzoeker ook niet als een impliciet oordeel over die specifieke klacht van verzoeker kan worden gezien, moet worden geoordeeld dat de korpsbeheerder de klacht van verzoeker ten onrechte niet in behandeling heeft genomen. Aldus heeft de korpsbeheerder gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De uit eigen beweging onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht, te weten de wijze van klachtbehandeling, is niet behoorlijk wegens schending van het beginsel van fair play.

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht is niet gegrond ten aanzien van de wijze van aanhouding.

Onderzoek

Op 14 februari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer O. te Utrecht, ingediend door mr. B.H. Palm, advocaat te Utrecht, met een klacht over een gedraging van een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht) werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld. Daarnaast werd de betrokken politieambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

In verband met haar verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Utrecht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. Verzoeker, de hoofdofficier van justitie en de betrokken ambtenaar gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Op 30 juni 2004 werd verzoeker door een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht op heterdaad aangehouden op verdenking van brandstichting in een drietal woningen. Verzoeker verklaarde in het op 30 juni 2004 opgemaakte proces-verbaal van verhoor als verdachte over die aanhouding onder andere:

"Ik keek achterom en ik zag dat er een politieagent naar mij riep en ik hoorde hem onder andere roepen: 'Stop, staan blijven.' Ik ben (...) naar mijn fiets gerend (...). Op het moment dat ik de fiets in mijn hand had, zag ik dat de politieagent (...) al dicht bij mij was. (...) Ik heb daarop mijn fiets (...) opgetild en (...) een zwieper gegeven (...) waarop de fiets voor die agent op de grond viel. Ik zag dat de agent over mijn fiets struikelde. Ik was zelf aan het wegrennen, gleed uit op het grasveld (...). Ik kon weer opstaan, wilde weglopen maar gleed weer uit. Hierop werd ik door die agent vastgepakt. Ik was daarbij aan het tegenwerken en ik wilde niet dat ik aangehouden zou worden. Ik was aan het tegenwerken met mijn armen. Ik hoorde dat de agent via zijn portofoon versterking wilde vragen en ik heb tijdens het praten van die agent zijn portofoon uit zijn handen geslagen. Ik deed dat met mijn linkerhand, omdat hij mijn rechterarm niet op mijn rug kreeg omdat ik wild was en aan het tegenwerken was. Ik voelde daarop dat ik door die agent tegen mijn hoofd werd geslagen en werd geraakt, waardoor ik een blauw rechteroog en een blauwe neus heb. (...) Ik wilde ook niet geboeid worden door die agent omdat ik mijn linkerarm tussen de

grond en mijn borstkas hield, waardoor die agent mijn arm niet op mijn rug kon krijgen om mij te boeien. Ik was daarbij ook aan het schreeuwen en aan het schelden. Ik weet niet meer wat ik heb gezegd. Ik was aan het tegenwerken omdat ik eerst wilde ontkennen. (...) Ik was knetter stoned en ik wist niet meer wat ik deed."

2. Betrokken politieambtenaar X verklaarde in zijn op 30 juni 2004 opgemaakte proces-verbaal van bevindingen over die aanhouding onder andere:

"Ik zag (...) dat de verdachte in de richting van een racefiets rende (...). Ik rende achter de verdachte aan en riep tegen hem: 'Stop, politie, je bent aangehouden.' (...) Vervolgens gooide de verdachte de racefiets in mijn richting. Hierdoor viel ik over de racefiets (...). De verdachte rende vervolgens in de richting van het voetbalveld alwaar hij op het gras uitgleed. Ik kon de verdachte achterhalen en hem, toen hij voor de tweede keer was uitgegleden, om zijn nek vliegen. Vervolgens wilde ik hem een nekklem aanleggen om hem (...) onder controle te krijgen. Ik merkte dat de verdachte in tegengestelde richting bewoog dan waar ik hem in trachtte te bewegen. Ik bemerkte en voelde dat de verdachte rukkende en duwende bewegingen met zijn armen maakte. (...) Vervolgens voelde en zag ik dat de verdachte, welke half op zijn linker zij en buik lag, mijn rechterhand beet pakte. In deze hand had ik mijn portofoon vast. Ik voelde dat de verdachte de portofoon uit mijn hand trok met zijn linkerhand. (...) Ik kon vervolgens de pols van de verdachte vastpakken en zijn arm naar mijn benen krijgen en tussen mijn benen vastklemmen. Ik voelde vervolgens dat de verdachte mijn haar beetpakte en hieraan begon te trekken. Ik voelde dat dit trekken pijn ging doen. Om dit te voorkomen heb ik de verdachte met een gebalde rechter vuist een klap op de rechterzijde van zijn gezicht gegeven. Dit met als doel om een schrikreactie bij de verdachte op te wekken zodat hij mijn los zou laten. Na de klap liet de verdachte direct mijn haar los. Ik kon vervolgens de verdachte op zijn buik draaien en heb hem onder controle gehouden totdat collega (...) ter plaatse kwam."

3. De meervoudige kamer van de rechtbank te Utrecht veroordeelde verzoeker bij vonnis van 20 oktober 2004 onder andere voor die drie brandstichtingen. In dat vonnis wordt nergens expliciet ingegaan op verzoekers grieven over het bij zijn aanhouding toegepaste geweld. Tegen die uitspraak werd door verzoeker noch door de officier van justitie hoger beroep ingesteld, zodat het vonnis op 3 november 2004 onherroepelijk werd.

4. Verzoekers advocaat diende bij brief van 2 november 2004 namens verzoeker een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht over de wijze waarop de politieambtenaar zich bij de aanhouding tegenover verzoeker had gedragen. In die brief schreef de raadsman onder andere:

"Cliënt kan zich niet verenigen met de zijn inziens disproportionele wijze waarop de aanhouding plaatsvond. De betreffende agent zou cliënt met de vuist vol op het gezicht geslagen hebben nadat cliënt al op zijn buik op de grond gewerkt was. De arm van cliënt was door de agent al achter de rug van cliënt gebracht. Cliënt moest zich nadien medisch

laten behandelen voor het letsel dat hier uit voortvloeide: gekneusde neus, blauw oog, zwellingen in het gezicht en hield wekenlang pijn aan zijn neusbot. Voorts beklagt cliënt zich over het feit dat de agent hem bij deze gelegenheid toeriep dat hij hem dood zou maken."

5. De korpsbeheerder deelde verzoekers advocaat bij brief van 13 december 2004 mee dat de klacht niet in behandeling kon worden genomen. In die brief schreef de korpsbeheerder onder andere:

"Tegen uw cliënt is een proces-verbaal opgemaakt voor overtreding van artikel 157 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht. De gedraging waartegen uw klacht zich richt is behandeld en beoordeeld in een strafrechtelijke procedure. Uw klacht is op grond van artikel 10, lid 1 e van de Klachtenregeling Politie Regio Utrecht niet ontvankelijk, omdat het oordeel hierover inmiddels door de rechter is gegeven."

B. Standpunt verzoeker

Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder Klacht.

C. Standpunt korpsbeheerder

1. De korpsbeheerder deelde bij brief van 13 oktober 2005 aan de Nationale ombudsman onder andere mee:

De klacht van verzoeker is bij brief van 13 december 2004 niet-ontvankelijk verklaard ingevolge artikel 10, lid 1 onder e van de Klachtenregeling van de politie Utrecht 2004 (Klachtenregeling). Dit artikel komt (...) overeen met artikel 9:8, lid 1 onder e van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en houdt in dat de klacht niet is onderzocht aangezien deze is onderworpen aan het oordeel van een (...) rechterlijke instantie.

Bestudering van de Memorie van Toelichting inzake artikel 9:8 van de Awb doet mij echter inzien dat de klacht van verzoeker, ingevolge artikel 10, lid 1 onder g van de Klachtenregeling juncto 9:8, lid 1 onder f van de Awb, buiten behandeling had moeten worden gesteld. Immers, de beklagde gedraging (disproportioneel toepassen van geweld) maakte deel uit van de strafrechtelijke vervolging jegens verzoeker waarover de strafrechter zijn oordeel had gegeven. Het alsnog in behandeling nemen van de klacht van verzoeker zou een onwenselijke samenloop hebben opgeleverd met de strafprocedure.

(...) Indien deze klacht in behandeling zou zijn genomen, zou ik, gelet op de inhoud van de rapportage van het klachtonderzoek, de klacht ongegrond hebben verklaard.

Ik zou dit oordeel hebben gebaseerd op de volgende aspecten:

Verzoeker onttrok zich aan zijn aanhouding door hard weg te rennen, een obstakel naar beklagde te gooien, zich los te worstelen, de portofoon van beklagde af te pakken en aan de haren van de beklagde te trekken;

Verzoeker was, zoals hij zelf verklaard heeft, ten tijde van zijn aanhouding onder invloed van geestverruimende middelen;

Het toegepaste geweld, zoals vermeld in de geweldsrapportage, jegens verzoeker is door de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie Utrecht als conform het gestelde in de Ambtsinstructie gekwalificeerd;

Beklaagde ontkent met klem de woorden 'ik maak je dood', dan wel woorden van soortgelijke strekking te hebben gebezigd.

Gelet op voorstaande acht ik de geweldstoepassing van beklagde niet disproportioneel en acht ik het niet aannemelijk dat beklagde verbaal verzoeker zou hebben bedreigd met de dood."

2. De korpsbeheerder legde in het kader van zijn reactie van 13 oktober 2005 een afschrift over van een door de klachtonderzoeker van het regionale politiekorps Utrecht op 6 december 2004 opgemaakt rapport. In dat aan de korpsbeheerder gerichte rapport staat onder andere geschreven:

"Op (...) 23 november 2004 hoorde ik (...) de agent van politie X, die mij aan de hand van de door mij gestelde vragen het navolgende verklaarde:

'(...) Ik heb de man aangeropen en zag dat hij in mijn richting keek. Ik zag vervolgens dat deze man naar een (...) racefiets rende. (...) Ik rende achter de man aan en riep 'Stop, politie, je bent aangehouden'. Ik zag toen dat hij de racefiets beetpakte en in mijn richting gooide. Ik viel over de fiets en zag daarna dat de man in de richting van het voetbalveld rende en daar uitgleed. Ik was inmiddels weer achter de man aangerend en toen hij voor de tweede keer uitgleed op het voetbalveld kon ik hem om zijn nek vliegen. Ik wilde hem een nekklem aanleggen om hem op die wijze onder controle te krijgen. Ik bemerkte dat de man fors tegenwerkte, mogelijk met het doel om uit mijn greep te ontkomen. Vervolgens zag en voelde ik dat de man, die half op zijn linkerzij lag, mijn portofoon probeerde te pakken toen ik om versterking vroeg. Hij pakte daartoe mijn rechterhand, waarmee ik mijn portofoon vast hield. Ik kon vervolgens de pols van de man vastpakken en probeerde de arm van de man naar beneden te brengen om hem vervolgens tussen mijn benen te klemmen. De man bleef zich hevig verzetten, gepaard gaande met scheldpartijen, ondanks het feit dat ik hem indringend waarschuwde. Duidelijk voor mij was dat hij zich op alle mogelijke manieren aan zijn aanhouding wilde onttrekken. Vervolgens voelde ik dat de man mijn haren vastpakte en hieraan begon te trekken. Ik voelde dat dit behoorlijk pijn ging doen. Ik heb toen met een gebalde vuist de man een klap gegeven op de rechterzijde van

zijn gezicht met als doel een schrikreactie op te roepen en hem tot kalmte te manen. De man liet hierop direct mijn haren los. Ik draaide hierna de man op de buik en lied hem onder controle tot mijn collega (...) ter plaatse was. (...) Het is beslist niet zo dat de man al op zijn buik lag, toen ik hem heb geslagen. In die positie had hij namelijk ook niet aan mijn haren kunnen trekken. Ik weet zeker dat hij half op zijn zij lag. Ook de geuite bewoordingen, als zou ik hem dood willen maken, bestrijd ik ten zeerste. Als je daar ligt te stoeien met iemand, die zich aan zijn aanhouding tracht te onttrekken, komen dit soort kreten niet bij mij op'.

Op 30 november 2004 heb ik (...) contact gemaakt met advocaat Palm. Hij verklaarde mij desgevraagd dat hij als advocaat de heer O. op de zitting had ondersteund. Hij was dus op de hoogte van het hele dossier. Op mijn vraag of hij zich met zijn klachtpunt had gevoegd op de zitting, antwoordde hij bevestigend. Hij had hierover contact gehad met de officier van justitie en de rechter-commissaris, echter deze hadden tegen hem gezegd 'Dit soort dingen gebeuren nu eenmaal', dan wel woorden van gelijke strekking.

Van het toegepaste geweld is door X een rapport geweldaanwending gemaakt. Dit rapport is ter toetsing voorgelegd aan de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie (...). Hij oordeelde als volgt:

'Op basis van de verstrekte rapportage deel ik uw mening dat onder de gegeven omstandigheden, in casu het toepassen van fysiek geweld jegens een zich aan zijn aanhouding onttrekkende en vervolgens zich verzettende verdachte, conform de Ambtsinstructie is geschied en als rechtmatig kan worden gekwalificeerd.'

Op grond van vorenstaande wil ik u in overweging geven deze klacht als niet ontvankelijk te verklaren, gelet op artikel 10 eerste lid onder e van de klachtenregeling politie Utrecht. De klacht heeft namelijk betrekking op een gedraging, die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter is onderworpen dan wel onderworpen is geweest."

3. De korpsbeheerder legde verder in het kader van zijn reactie van 13 oktober 2005 een door het regionale politiekorps op 1 juli 2004 opgemaakt meldingsformulier geweldaanwending over. In dat formulier staat onder andere geschreven:

"Beschrijving vermoedelijke toedracht:

Verbalisant X wilde de verdachte aanhouden. De verdachte werd verdacht van brandstichting in meerdere woningen. De verdachte wilde ontkomen aan zijn aanhouding. De verdachte heeft tijdens zijn vluchtweg een fiets in de richting van X gegooid om zo zijn vluchtweg te vergemakkelijken. X kon de verdachte toch nog achterhalen. De verdachte en X vielen vervolgens allebei op de grond omdat X de verdachte tijdens het rennen kon vastpakken. De verdachte kreeg de kans om de portofoon van X die hij op dat moment in

zijn hand had, te pakken waardoor X geen contact kon krijgen met de meldkamer. De verdachte pakte vervolgens het haar van X en trok hier aan. X voelde dat het trekken aan zijn haar pijn ging doen. Vervolgens heeft X met zijn rechter tot een vuist gebalde hand een stomp op de rechterzijde van zijn gezicht gegeven, dit met als doel om een schrikreactie bij de verdachte op te wekken zodat hij het haar van X los zou laten. Na de klap had de verdachte het haar van X losgelaten. X kon de verdachte vervolgens op zijn buik draaien en kon hem onder controle houden totdat de collega van X ter plaatse was om de verdachte te boeien."

d. reactie betrokken politieambtenaar

Betrokken politieambtenaar X deelde bij brief van 10 september 2005 aan de Nationale ombudsman onder andere mee:

"Dat de verzoeker klaagt over een vuistslag in zijn gezicht tijdens zijn aanhouding op 30 juni 2004 kan ik u vertellen dat ik (...) die vuistslag heb gegeven. Voor de redenen daarvan verwijs ik u naar het rapport, geweldsrapportage, welke bij de verzoekende advocaat in het bezit is.

Voor wat betreft het roepen dat de verdachte zou worden dood gemaakt kan ik u vertellen dat dit volledig uit de lucht gegrepen is en niet door mij geroepen is.

Verder verwijs ik u naar de rapportage, het proces-verbaal, welke is opgemaakt en in het bezit is van de verzoeker en de klachtenbehandelaar (...).

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt."

3. Algemene wet bestuursrecht

3.1 Artikel 9:1

"1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan."

3.2 Artikel 9:8

"1. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging:

(...)

e. die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest of,

f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is."

3.3 Artikel 9:10

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is (...)."

4. Memorie van Toelichting op de Aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht met een regeling over de behandeling van Klachten (Tweede Kamer, vergaderjaar 1997-1998, 25 837, nummer 3, pagina 18)

"- de burgerlijke rechter

Een gedraging die voorwerp van onderzoek is bij de burgerlijke rechter, behoeft gedurende de tijd dat de desbetreffende procedure aanhangig is, en voorts nadat een uitspraak in die zaak is gedaan, gelet op onderdeel e niet in het kader van de interne klachtprocedure te

worden onderzocht."

5. Tekst & Commentaar Algemene wet bestuursrecht, T.C. Borman, aantekening 2 onder e bij artikel 9:8

"(...) De samenloop met een procedure bij de strafrechter valt niet onder lid 1 sub e, maar is afzonderlijk geregeld in lid 1 sub f. (...)"